

Arkivsaksnr.: 2022/14679
Dokumentdato: 18.10.2022

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
90/22

Møtedato:
27.10.2022

Innspill til Statsbudsjettet 2024

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 7/22 [Tildelingsbrev for 2022 fra Kunnskapsdepartementet](#)

Saken gjelder:

UiB skal innen 1. november fremme sine innspill til statsbudsjettet for 2024. Departementet bruker forslagene til å identifisere de viktigste behovene i universitets- og høyskolesektoren.

Det foreslås at følgende områder gis prioritert i budsjettforslaget for 2024:

- Bygg og infrastruktur
 - Griegakademiet
 - Nygårdhøyden sør
 - Forskningsfartøy G.O Sars
 - Tilgang til helsedata
- ENØK tiltak
- Studieplasser
- Rekrutteringsstillinger
- Ny regional etisk komite

I denne saken beskrives kort de punktene det legges opp til å prioritere i budsjettinnspill for 2024.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret ber universitetsledelsen utforme innspill til statsbudsjett for 2024 i tråd med prioriteringene i denne saken.

Robert Rastad
universitetsdirektør

18.10.2022/Steinar Vestad/Per Arne Foshaug (avd.dir.)

Vedlegg: Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
90/22

Møtedato:
27.10.2022

Arkivsaksnr.:
2022/14679

Innspill til Statsbudsjettet 2024

Kvaliteten i forskning og høyere utdanning er avgjørende for hvor godt Norge lykkes med å utvikle og ta i bruk ny kunnskap til å skape verdier og å løse samfunnsutfordringer nasjonalt og globalt.

UiB er et forskningsintensivt breddeuniversitet. Langsiktig arbeid, kvalitet, åpenhet, fri kritisk tenkning og tillit til arbeidet i fagmiljøene og fakultetene er grunnleggende verdier og en forutsetning for at universitetet skal lykkes med våre ambisjoner innenfor kjerneoppgavene. Et hovedanliggende for UiB er styrking av det norske forskningssystemet ved økt satsing på grunnleggende forskning med langsiktige perspektiv. Disse forutsetningene gir også grunnleggende premisser for hvordan universitetet skal innrette budsjettet på kort og lang sikt.

I tråd med dette arbeidet gis følgende områder særlig prioritet i budsjettforslaget for 2024:

- Bygg og infrastruktur
 - Griegakademiet
 - Nygårdshøyden sør
 - Forskningsfartøy G.O Sars
 - Tilgang til helsedata
- ENØK tiltak
- Studieplasser
- Rekrutteringsstillinger
- Ny regional etisk komite

Bygg og infrastruktur

UiB har utarbeidet en egen masterplan for areal med tidshorisont 2020 -2040 som også skal gjøre UiB klimanøytral. Planen inneholder en rekke prosjekter som UiB planlegger å realisere innenfor egen ramme, men UiB har to prioriterte prosjekter som vil kreve bidrag fra statsbudsjettet.

- Nybygg for Griegakademiet
- Rehabilitering av Nygårdshøyden sør

Nybygg for Griegakademiet

Utredningsarbeidet for nye lokaler til Griegakademiet startet for nær 20 år siden. Bakgrunnen var at de nåværende lokalene i Nygård skole er nedslitt og uegnet. En eksternevaluering fra 2011 betegnet fasilitetene som «svært mangelfulle og med akutt behov for opprustning og oppgradering.» Videre at: «Nygård skole fremstår i dag i særklasse i negativ forstand når det gjelder fasiliteter for studenter og ansatte i musikk og står i skarp kontrast til f.eks. Norges musikkhøgskoles lokaler.»

Da Fakultet for kunst, musikk og design ble etablert i 2017 fikk kunst- og designfagene nytt bygg i Møllendalsveien 61. Målet er at Griegakademiet skal få sitt nybygg på nabotomten slik at fakultetet er samlokalisert. Tomten eies av Statsbygg og er regulert for formålet. I statsbudsjettene for 2018 og 2019 ble det bevilget midler til prosjektering. I senere statsbudsjett er dette ikke fulgt opp.

Etter framleggelsen av forslag til statsbudsjett 2021 fattet Stortinget likevel vedtak om å be regjeringen sørge for at UiB får anledning til å bruke egne avsatte midler til å fortsette prosjekteringen av nye lokaler for Griegakademiet i samarbeid med Statsbygg (Innst. 12.S (2020-2021)). I løpet av 2021 er det satt ned et eget prosjektråd for Griegakademiet, ledet av Kunnskapsdepartementet (KD).

Bygget er programmert til ca. 5.000 m² netto/ 9.000 m² brutto, og skal omfatte blant annet ensemblerom, øvingsrom og undervisningsrom. Det legges til grunn at nybygget foreslås tatt inn i statsbudsjett for 2024 slik at byggestart kan finne sted som planlagt i 2024.

Nybygget skal eies av Statsbygg og finansieres over statens husleieordning. Det legges til grunn at det gis 100 % husleiekompensasjon tilsvarende som for Livsvitenskapsbygget til UIO. Det er gitt en kalkyle for byggekostnader på 600 mill. kroner (p50) – 700 mill. kroner (p85).

Nygårdshøyden sør

Prosjektet Nygårdshøyden sør inkluderer rehabilitering av Realfagbygget og Fysikkbygget, samt etableringen av et nybygg. Utvikling av Norges nye teknologi- og realfagssatsing på Nygårdshøyden sør er et avgjørende bidrag for å sikre vår nasjonale spisskompetanse i årene som kommer.

UiB planlegger sammen med eksterne partnere selv å finansiere og realisere et nybygg på 17.800 m² som en del av satsingen på en byggeklar tomt (Allégaten 64). Bygget skal redusere avstanden mellom forskningsfronten og brukerne av kunnskap gjennom å være et forsknings- og innovasjonsknutepunkt der forskere, studenter og nærings- og samfunnsliv møtes. Bygget er plassert mellom flere kunnskapsklynger, og vil bli en viktig arena for tverrfaglig kunnskapsutvikling. Nybygget i Allégaten 64 er også en viktig brikke for å kunne løse utfordringen med nødvendige midlertidigheter under rehabiliteringene Realfagbygget og Fysikkbygget.

Realfagbygget og Fysikkbygget har begge overskredet sin levetid og må totalrenoveres for å huse laboratorier og forsknings- og undervisningsinfrastrukturer. Både miljømessig og samfunnsøkonomisk fremstår oppgradering og arealeffektivisering av disse byggene som et unikt nasjonalt gjenbruksprosjekt for sektoren. Dette krever imidlertid finansiering over statsbudsjettet i tillegg til UiB sin egeninnsats gjennom et nybygg.

UiB har utarbeidet et foreløpig romprogram for prosjektene og er klar til å gå i gang med et skisseprosjekt. Ut fra foreløpige vurderinger antas kostnadene til å utgjøre mellom 2,5 og 3,0 mrd. kroner. for Realfagbygget. Nærmere budsjetttrammer vil klargjøres i videre prosess og i dialog med KD. Kostnadene knyttet til oppgradering av Fysikkbygget er anslått til å ligge i intervallet 400 – 600 mill. kroner.

I 2022 er det utarbeidet et konseptutvalgsnotat for Allegaten 64 samt en analyse som gir begrunnelse for UiBs syn på at andre alternativer enn rehabilitering er uaktuelle sett fra UiB sin side. Denne analysen er til behandling i Finansdepartementet.

Dersom Allégaten 64 oppdeles i to seksjoner der UiB gjennom Nygårdshøyden Eiendom AS vil stå som eier av seksjon 1 og der samarbeidspartner er eier i seksjon 2.

For å finansiere prosjektene foreslås en totrinns modell der det forutsettes at KD finansierer en etappevis rehabilitering av Realfagbygget i perioden fram til 2030, mens trinn én av Allégaten 64 seksjon 1 finansieres av UiB/NEAS.

Med en slik løsning vil prosjektet kunne gjennomføres i følgende rekkefølge, innenfor et 5-10 års perspektiv:

1. Ombygging og flytting av Konserveringsverksted inn i Realfagbygget
2. Bygging av Allégaten 64 i samarbeid med privat utbygger
3. Friggjøring av ombyggingsarealer Realfagbygget og Fysikkbygget
4. Oppstart rehabilitering av Realfagbygget og Fysikkbygget

G.O. Sars

Hav er et av hovedelementene i Regjeringens Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019–2028 (Meld. St. 4, 2018-2019). At det finnes et tilstrekkelig antall moderne forskningsfartøy er avgjørende for den marine satsningen.

UiB er en viktig forskningsaktør i dette og har i de seneste årene økende suksess i eksternfinansierte forskningsprosjekt rettet mot dyphavet, marine ressurser og klima, der tilgang til tid på forskningsfartøy er en kritisk forutsetning.

Et av forskningsfartøyene er G.O. Sars», som ble levert i 2003 og eies av Havforskningsinstituttet (HI) (75 %) og UiB (25 %). Hovedoperasjonsområdet er Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen, men fartøyet har også gjennomført tokt til Den midt-atlantiske rygg og til Antarktis.

Driftskostnadene for G.O. Sars dekkes gjennom årlige avsetninger ved HI og UiB. For 2024 planlegges imidlertid en midtlivsoppdatering av fartøyet. En slik oppdatering vil være betydelig mer omfattende enn de ordinære «klassingene»¹. Kostnadsestimater fra HI antyder kostnader i størrelsesorden 100- 120 mill. kroner, hvorav 25% skal dekkes av UiB (tilsvarende eierandel). På dette grunnlag bes om en bevilgning på 30 mill. kroner til ekstraordinært vedlikehold på G.O.Sars for 2024.

Bedre tilgang til helsedata ved gjenbruk av infrastrukturer i UH-sektoren

Gjennom Helsedataprogrammet er det brukt store ressurser for å bedre tilgangen til helsedata for forskning, forvaltning og næringsutvikling. Helsedataprogrammet ble avviklet ved årsskiftet 2021/2022, men utvikling av Helseanalyseplattformen ble satt på pause i desember 2021. Helse og omsorgsdepartementet, i dialog med KD og BOTT-universitetene, har bedt Direktoratet for e-helse prioritere utredning for bruk av eksisterende data- og analysetjenester i universitets og høyskolesektoren og distribuerte data som alternativ til én felles dataplattform. Sammen med tilsvarende løsninger ved universitetene UiO og NTNU, er UiBs infrastruktur og tjenesteplattform SAFE en del av denne løsningen.

Vi tror at en slik tilnærming også dekker bredden i behovene innen forskning, forvaltning og næringsutvikling. Helse og omsorgsdepartementet har i budsjettet for 2023 avsatt midler til

¹ En klassing går ut på at skipet tilfredstiller "klassens" krav til bl.a. sjødyktighet og sikkerhetsutstyr. Dette går på skrog, maskineri, sikkerhet etc. For større skip er det klassing når de bygges, deretter hvert 5. år, der klassing ved 20 år en mer omfattende gjennomgang enn de øvrige.

investeringer for å videreutvikle data- og analysetjenester herunder gjenbruk av eksisterende infrastrukturer i universitets- og høyskolesektoren.

I budsjett for 2024 ønskes midler til en slik løsning gjerne gjennom en felles satsing i regi av Helse og omsorgsdepartementet og KD for å realisere, videreutvikle og drifte og forvalte et slikt digitalt økosystem. Et sikkert og langsiktig økonomisk fundament for de ulike infrastrukturene som deltar i dette, vil legge grunnlaget for utvikling og innovasjon og realisering av de samfunnsmessige gevinster.

ENØK

Høye og økende energikostnader gir store budsjettmessige utfordringer for UiB. Mye taler for at det høye prisnivået vil vedvare over tid der de langsiktige økonomiske kostnadene vil få store konsekvenser for både UiBs faglige aktivitet og satsing på miljøvennlig energi.

UiB har over tid arbeidet både med å redusere energiforbruket, dreie forbruket mot mer miljøvennlige energikilder samt å sikre gunstige strømværetaler. Samlet energibruk siste 10 år pr. m² er redusert med ca. 30%. UiB har fortsatt ambisiøse planer for energieffektivisering og dreining til mer klimavennlige energikilder. Slike tiltak krever investeringsmidler som i dagens budsjettsituasjon er vanskelig å finne dekning for.

Nytt nærvarme- og frikjølenett på Nygårdshøyden Sør er et prosjekt med særlig stort innsparingspotensiale (6-8GWh) og dermed også reduserte klimautslipp. Prosjektet er ferdig prosjektert og kostnadsberegnet til 80 mill. kroner (P85), noe som vil være svært utfordrende innenfor dagens budsjetttrammer.

På dette grunnlag bes det om investeringsstøtte på 80 mill. kroner for 2024.

Studieplasser

UiB har som målsetning å utdanne faglig sterke kandidater etterspurt av samfunns- og arbeidsliv og derved bidra til en kunnskapsbasert samfunnsutvikling og arbeidsliv.

Det er behov for en økning i utdanningskapasiteten innenfor helsefag for å møte fremtidens helseutfordringer og innfri ambisjonene i samhandlingsreformen. Regjeringens uttalte ønske om økt satsing på rus, psykisk helsevern og bedre folkehelse er en del av dette.

I tråd med regjeringens ønsker er det kapasitet til å ta imot flere fullfinansierte studieplasser innenfor medisin, psykologi og jus. En slik styrking vil inngå som en del av UiB sin strategiske satsing på kunnskapsklyngen Helsecampus Årstadvollen og et utvidet tverrfaglig samarbeid innenfor utdanning, forskning og innovasjon.

UiB har utviklet siv.ing.-programmer i tett samarbeid med næringslivsaktører. Flere studieplasser til disse programmene vil bidra til omstilling og det grønne skifte med utgangspunkt i den allerede sterke verdiskapningen i landsdelen.

- Til sammen bes det om 139 nye studieplasser i 2024, jf. tabell 1. Dette tilsvarer 10,5 mill. kroner når satsene for 2023 legges til grunn.

Tabell 1. Innspill til nye studieplasser 2024

Nivå	Kategori	Studieprogram	Plasser
Profesjon 6 år	A	Medisinerstudiet	30
Master 5-årig	E	Rettsvitenskap	20
Profesjon 6 år	A	Psykologi	18
Master 5-årig	D	Informasjonsteknologi og økonomi	25
Master 5-årig	D	Teknologi og omstilling	16
Bachelor	D	PPE (philosophy, politics & economics)	20
SUM			139

Medisinerutdanningen (Vestlandslegen)

Videre utbygging av Vestlandslegen har en særlig høy prioritet ved UiB.

Vestlandslegen var UiB sitt innspill til Grimstadutvalgets råd om å øke utdanningskapasiteten i de norske medisinerutdanningene. Modellen innebærer en regional studiemodell der de tre første årene gjennomføres i Bergen, deretter tre år i Stavanger, Haugesund eller Førde, slik at ressurser og kompetanse på hele Vestlandet kan bygges ut og tas i bruk. Lokale helseforetak og kommunehelsetjeneste på hver lokalitet får dermed et helhetlig utdanningsansvar for den kliniske delen av studieløpet. Formålet er å utvikle campuser for medisinerutdanningen fremfor nye studiesteder, i tråd med anbefaling fra Grimstadutvalget. *Vestlandslegen* vil samtidig dra nytte av den erfaringen og kompetansen som allerede eksisterer innenfor et *integrert studieløp* i medisin.

Et felles ansvar for studiemodell *Vestlandslegen* vil i tillegg kunne bedre samarbeidet mellom helseforetakene i regionene, og mellom helseforetak og kommunehelsetjenesten.

I revidert nasjonalbudsjett 2020 fikk UiB tildelt 20 studieplasser. Plassene har gitt grunnlag for oppstart av denne studiemodellen. For 2024 bes det om ytterligere 30 studieplasser til videre oppbygging.

Andre prioriterte studieplasser

Rettsvitenskap

Masterstudiet i rettsvitenskap ved UiB har 390 studieplasser. Ved siste søknadsrunde var det om lag 1700 søkere som hadde dette studiet som førstevalg, og er slik det tredje mest populære studiet i landet.

Det er behov for flere jurister i deler av samfunnet som for eksempel i primærkommunene og ved å øke antallet studieplasser oppnås en bedre utnyttelse av utdanningskapasiteten ved UiB. Ved å tilføre flere studieplasser på dette studiet vil en også styrke juridisk forskning, ettersom det vil gi rom for å tilsette flere forskere ved fakultetet.

UiB ber om 20 nye studieplasser til studiet i rettsvitenskap. Dette vil erstatte bortfallet av studieplassene gitt i revidert nasjonalbudsjett 2020 slik at opptaksrammene kan videreføres på dagens nivå.

Profesjonsstudiet i psykologi

Lovfestingen av psykologer i kommunene utløser et behov for inntil 2000 nye psykologstillinger til forebyggende, helsefremmende og lavterskel tilbud innen psykisk helse, rus og kriseintervensjon.

UiB vil gjennom Helsecampus Årstadvollen og samarbeidet med helseforetak og kommuner kunne bidra til å fylle en regional og nasjonal oppgave gjennom utdanning av psykologer inn mot primærhelsereformen.

Studieprogrammet er et av de mest attraktive studieprogrammene ved UiB med stor søkermasse.

Det bes om 13 nye studieplasser. Dette vil erstatte bortfallet av studieplassene gitt i revidert nasjonalbudsjett 2020 slik at opptaksrammene kan videreføres på dagens nivå. I tillegg bes det om 5 studieplasser fra ELTE-satsningen som UiB er lovet ved utfasingen av ELTE-gjennomføringen.

Integrert masterprogram i informasjonsteknologi og økonomi (ITØK)

Finansmiljøet i Bergen er det største i Norge utenfor Oslo. Finance Innovation (<https://financeinnovation.no/>) er en del av klyngeprogrammet NCE og har blitt et nasjonalt kompetansesenter i grenseflaten mellom økonomi og teknologi. UiB spiller en sentral rolle i utviklingen av klyngen, blant annet gjennom skreddersydde studieprogram for å utvikle ny og tverrfaglig kompetanse for arbeidslivet. Gjennom integrasjonen av IKT og økonomi er studiet unikt i norsk sammenheng.

Allerede ved inntaket av andrekull i 2022 var karaktergrensen på ITØK blant de høyeste ved UiB. Våren 2023 skal førstekullet på ITØK ut i praksisplasser i bedrifter i Finance Innovation klyngen.

ITØK-programmet fyller et konkret rekrutteringsbehov for arbeidsgivere i både privat og offentlig sektor. UiB ber om 25 studieplasser til dette studiet for å erstatte plassene som KD ønsker å fase ut fra høsten 2023 (tildelt i revidert nasjonalbudsjett 2020).

Teknologi og omstilling

For å lykkes med det grønne skiftet og bærekraftig energiomstilling, samtidig som vi bevarer et solid næringsliv, er vi avhengig av gode teknologiske løsninger. Disse løsningene kan trekke veksler på den internasjonalt ledende kompetansen som norsk næringsliv over lang tid har bygget opp innen områder som offshorevirksomhet, oljenæring og havbruk. UiB har etablert fire nye sivilingeniørprogram som adresserer disse utfordringene. Kandidatene er etterspurte i regionen, og imøtekommer tydelig et behov for teknologisk kompetanse innen flere sentrale fagområder. Etableringen av sivilingeniørstudiene har vært en suksess målt i søkertall.

UiB ber om 16 ekstra teknologirettede 5-årige studieplasser for å erstatte plassene som KD ønsker å fase ut fra høsten 2023.

PPE (Philosophy, Politics and Economics)

UiB ønsker å etablere et tilbud i PPE (philosophy, politics and economics). Programmet vil være et tverrfaglig studietilbud i samarbeid mellom institutter ved Det humanistiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet, og som trekker på de sentrale disipliner for utforming av offentlige styringsvirkemidler. Dagens utfordringer med press på demokratier, nye og alvorlige internasjonale konfliktområder, og klimaproblemer som fordrer både nasjonale og internasjonale tiltak, innebærer et behov for økt kompetanse om grunnlaget for politikkutforming. Tilbudet vil også følge opp Humaniorameldingens fokus på å integrere humanioraperspektiver med andre fag.

Det søkes om 20 studieplasser til fordeling på samfunnsvitenskapelig og humanistisk fakultet for oppretting av programmet.

Rekrutteringsstillinger

Næringslivets og offentlig forvaltnings etterspørsel etter personer med avlagt doktorgrad øker. Det samme gjelder innenfor fagområder som er sårbare med tanke på nyrekruttering og vedlikehold av nasjonal kompetanse. Samtidig er det viktig med økt samarbeid mellom forskningsmiljø, offentlig sektor, brukere og næringsliv nødvendig for å utvikle fremtidens løsninger innen velferds-, helse- og omsorgstjenester. Både Regjeringen, UH-sektoren, næringslivet og det offentlige er opptatt av at Norge må øke satsingen på IKT for å kunne møte samfunnets behov for kompetanse innen området.

Fakultet for kunst, musikk og design er etablert ved UiB fra 2017, og den viktigste faglige ambisjonen er videreutvikling av det første doktorgradsprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid i landet.

- Til sammen søkes det om 20 nye rekrutteringsstillinger i budsjettet for 2024. Dette tilsvarer vel 14 mill. kroner dersom satsene for 2023 legges til grunn.

Regional etisk komite

Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK) skal vurdere om forskningsprosjekt er etisk forsvarlig i henhold til forskningsetikkloven og helseforskningsloven.

Sakene REK vest behandler øker i både antall og kompleksitet. REK vest har også opplevd svært stor økning av endringssøknader (oppfølging av allerede REK godkjente prosjekter), samt forespørsler om veiledning og foredrag. REK vest signaliserer at de nærmer seg grensen for hva som er forsvarlig saksbehandling.

I tråd med det regionale fordelingsprinsippet som KD foreslår som hovedprinsipp, kreves styrking av ressurser. Basert på REK vest sin vurdering av arbeidsforhold og arbeidsfordeling i REK-systemet bes det om midler til en ny REK i Vest-regionen. Dette tilsier en ekstra bevilgning på 7 mill. kroner.

Khrono

UiB vil med dette orientere om at det arbeides med å etablere avisen Khrono som frittstående forening. Dette vil skje gjennom en virksomhetsoverdragelse fra UiB og OsloMet fra 1. januar 2024. Dette krever Stortingets tilslutning og saken meldes derfor inn i forbindelse med innspill utenfor rammen for 2024. Arbeidet vil skje i tett dialog med KD

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Styrking av det norske forskningssystemet ved økt satsing på grunnleggende forskning med langsiktige perspektiv er en viktig prioritering for UiB. Disse forutsetningene gir også grunnleggende premisser for hvordan universitetet skal innrette budsjettet på kort og lang sikt.

I tråd med dette arbeidet foreslås det å gi følgende områder særlig prioritert i budsjettforslaget for 2024:

- Bygg og infrastruktur
 - Griegakademiet
 - Nygårdhøyden sør
 - Forskningsfartøy
 - Tilgang til helsedata
- Studieplasser
- Rekrutteringsstillinger
- Ny regional etisk komite

18.10.2022/Steinar Vestad/Per Arne Foshaug (avd.dir.)